

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 83.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:

Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

„A humanizmus.”

megint fel fog jajdulni: halálos ítéletet mondottak ki Nagyváradon egy kétszeres gyilkosra; már pedig manapság annyira felvilágosodottaknak kellene lennünk bizonyos zavart agyak felfogása szerint, hogy első sorban az apagyilkosok uri jólétéről és kényelméről volna szükséges gondoskodni. Az apagyilkos néhány heti elmekörházi tartózkodás után hadd élje világát, akkor lesz gondolkodásunk humánus és akkor fognak bennünket igazán modern embereknek tartani.

Ebben az évben ez a negyedik halálos ítélet Magyarországon.

Megdöböntő szám: négy halálos ítélet egy évben! És a mellett ott vannak azok a gyilkosságok, amelyek elkövetői — hála bizonyos orvosi szakvélemények modern felfogásának — szabadon élnek világukat, mint „korlátolt beszámítási” egyének, vagy amelyek elkövetői pár évi raboskodás után ismét könnyed-léptekkel rohátják az aszfaltot. Az embernek önkénytelenül is a régi betyárvilág jut eszébe s azt kérdezi: hát azok a híres modern elméletek csak annyit érnek, hogy ma épp olyan bizonytalan az ember élete, mint volt Rózsa Sándor idejében?

Nem nehéz ennek magyarázatát találni. A betyárvilágot kipusztította Ráday Gedeon gróf vaskeze. Utána a szenvedélyeket féken tartotta a szigorú büntetőtörvény, mely a gyilkost kötéllal fenyegeti. Tudta mindenki, hogy aki előre megfontolt szándékkal embert öl, az gyalázatos halállal fog lakolni. Ez a biztos tudat nehezédett a szenvedélyes lélekre s bizony ez nem egy sötét tervet fojtott vissza fakadó helyére.

Vagy tíz év óta azonban mintha ez a biztos tudat már nem lenne annyira biztos. Elfogta a lelkek egy részét az az ugnyevezett „félszeg humanizmus”. A békés, dolgozó polgárok biztonsága semmi, a humanizmus abban áll, hogy a gazemberek minél bőségesebb kegyelmet és minél kényelmesebb ellátást találjanak.

Másik körülmény, amely megrendítette a büntető jogszolgáltatás biztonságát, az esküdszék hatáskörének kiterjesztése volt a sajtóvétségekről a főbenjáró büncselekményekre is. A „félszeg humanizmus” és az esküdszék laikus keze alaposan megtárgyalták azt a hurkot, mely eddig nálunk a gyilkosok nyakát fenyegette.

Az idei év azonban mintha valami szükséges reakciót hozott volna. Ime, az esküdszék is akasztatnak már. Az esküdszékre sem lehet ma már mindenütt önképzőköri frázisokkal hatni. Érti azt a rettenetes erővel előtörtérel áramlatot,

mely az emberi aljasságokból a törvény szigorának első lazulása nyomán mint lávafolyam terjed szét — s felelősségük tudatában a szakbírák szigorával igyekeznek ezt a pokoli áramlatot visszazorítani. Haverda Máriának csak egyszer tapsoltak; de mintha annak a tapsnak a szegényéből tanultak volna esküdeink.

A véderőreform.

Egy nagy nap évfordulója.

A t. Ház ülése.

— Telefon tudósítás. —

Budapest, dec. 13.

A képviselőház napirendjén ma a véderőreform tárgyalása szerepelt. A katonai javaslatok ellen indított nagy harc úgy látszik még jobban foglalkoztatja és érdekli a Ház tagjait, mint a költségvetés. Ma legalább tanácskozásképes volt a Ház s az elnök nem volt kénytelen katalogust olvastatni, mint az iskolában szokás.

A Ház folyosóján az ellenzéki képviselők a mai évfordulóról beszéltek. December 13-án volt a Házban a nagy rombolás, amely a Tisza-kormányt megbuktatta és a koalíciós kormányt és rezsimet uralomra segítette. Az ellenzéki képviselők, akik a nagy rombolásban résztvettek, nagy lelkesedéssel mesélték el az akkor történeteket. A mai ülést Návay Lajos fél 11 órakor nyitotta meg.

Több jelentéktelen kérvény bemutatása után a Ház áttért a napirendre, a véderőreform tárgyalására.

Kun Béla függetlenségi és 48-as párti volt az első felszólaló. Kötelességévé teszi a kormánynak, hogy a véderőjavaslatot vegye le a Ház napirendjéről. Ezt nemcsak a függetlenségi párt, hanem a sajtó hazafiasan érzi része is követeli. Szólt az ellenzék legutolsó obstrukciójáról, melyet az egész ország jogosnak ismert el. Jogos lesz az obstrukció a jövőben is, ha a kormány nem veszi figyelembe a nép akarát, hanem az ország népének figyelembe vétele nélkül akarja fejleszteni a hadsereget. Hibáztatja a miniszterelnök eljárását, aki a választások után azt hangoztatja, hogy előbb kell a hadsereget megerősíteni s csak azután következhetik el a demokratikus választói jog megerősítése. Ezen kijelentés után minden obstrukció jogosult, mert a miniszter egyetlen programja az általános választói jog volt, amelyet rutul cserbenhagyott. (Helyeslés az ellenzéken.) A függetlenségi párt kötelességét teljesíti, a mikor a leghévesebb harcot folytatja a véderőreform ellen, amely egyáltalán nem számít a nemzet teherviselő képességével és a nemzet követeléseivel. Ennek a kormánynak semmi más törvényjavaslatnál nem szabadott volna a Ház elé lépnie, csak a választói jog reformjáról szólóval. (Helyeslés.)

Kun Béla ki beszélt az egész ülést, mely délután 2 órakor ért véget.

A vármegye ügyei.

A közigazgatási bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, dec. 13.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg Hervay István alispán elnöklésével december havi rendes ülését.

Az ülésen előadott tárgyak nem voltak olyan fontosak, hogy azok nagyobb vitára adtak volna okot. Rendszerint minden észrevétel nélkül tudomásul vették az előadományokat.

A fontosabb ügyekről lapunk más helyen külön cikkben és hirrovatunkban foglalkozunk. Az alábbiakban pedig az alispán havi jelentéséből a következőket emlíjük ki:

Hervay István alispán jelentette, hogy november havában Csanádvármegye közigazgatásban és közeletében semmiféle rendkívüli jelenségek sem mutatkoztak.

A lakosság az egész vármegye területén békés nyugalommal üzte rendes őszi foglalkozását. A munkásnép körében inség jelei egyáltalában nem mutatkoznak, sőt a kedvező gazdasági év folytán lakosságunknak a megélhetés eszközei bőségesen állanak rendelkezésre.

A személy és vagyonbiztonság az egész vármegye területén kielégítő volt, — nagyobb bűnesetek az elmúlt hóban nem fordultak elő. A közegészségi viszonyok általában kielégítőek voltak, azonban Apátfalva községben a gyermekek körében a vörheny és difteritisz betegségek már huzamosabb idő óta állandóan járványszerűen uralkodnak, miért is szükségesnek látta erősebb intézkedéseket megtétele által közbe lépni a járvány elfojtására. E célból egy a közigazgatási, valamint a közegészségi közegeknek szigorú rendeletet adott ki és intézkedett, hogy azok foganatosítása kellő erélyvel végre is hajtassék s ez iránt a csendőrség közbenjárását is igénybe vette.

Az elmúlt hóban hivatal vizsgálatot tartott az alispán központi járási főszolgabírói hivatalnál s az ügykezelést teljesen rendben találta. A többi járásokban azonban mind ez ideig nem volt módjában vizsgálatot tartani, mivel a folyó évben a központi tiszti karban előfordult s hosszabb ideig tartó betegeskedések állandóan hivatalos helyéhez kötődtek. Makó városánál pedig a városház építése tette lehetetlenné a hivatalvizsgálat megtartását. Mindazonáltal módot keres arra, hogy a vizsgálatokat minél előbb megejtthesse. Makó város adóügyi osztályánál mutatkozó rendtelenségek kiderítése miatt az adóügyi osztály vezetője ellen lefolytatott fegyelmi vizsgálat alkalmával megállapította, hogy a bajok az ügyosztály vezető tanácsos erélytelen működéséből származnak s ennek

folytán szigorú utasítás mellett záros határidőt tűzött ki a mulasztások rendbe hozatalára.

Az elmúlt hóban a közigazgatási bizottság fegyelmi válaszmánya ítélezte a nagylaki állami iskola igazgatójának fegyelmi ügyében s a bizottság az igazgatót egyhangulag felmentendőnek találta. Az elmúlt hóban újabb fegyelmi eljárást nem indított. A folyamatban levők közül a Harsányi Gyula ellen újabb elrendelt vizsgálat eredménye indítványtétel végett a tiszti főügyésznek adott ki s ennek véleménye a vádlat közöltetett azzal, hogy azokra nézve 8 nap alatt terjessze elő védekezését. A Bakos József elleni fegyelmi eljárás vizsgálat alatt áll, s mivel ugy a vádolt, főállatorvos, mint a kihallgatandó tanuk távolabb vidékről idézendők, az ügy befejezése hosszabb időt igényel.

Az elmúlt hóban szabadságot engedélyezett az alispán Tarnay Ivor megyei főügyésznek, Dr. Dózsa Sámuel m. tiszti főügyésznek, Balku Dénes szolgabírónak, Elesánszky Kázmér szolgabírónak és Siklóván Spiridon árvaszéki nyilvántartónak.

A központi választmány utasítása.

A közigazgatási bizottság üléséből.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, dec. 13.

Abból az alkalomból, hogy a városnál október havában elveszett az országgyűlési választók névjegyzéke, a vármegye alispánja a meg-ejtett vizsgálat alkalmával rájött arra, hogy a központi választmány a névjegyzék összeállításánál némi-leg eltért a törvény intézkedéseitől.

A vármegye alispánja tapasztalata alapján rendeletben figyelmeztette a város polgármesterét, mint a központi választmány elnökét, hogy jövőben a névjegyzék összeállításánál a törvény intézkedéseit pontosan tartsa be.

Az alispán utasítása ellen a város polgármestere a közigazgatási bizottságnál keresett jogorvoslatot.

Igy került ez az ügy ismét a vármegye mai közigazgatási bizottsági ülése elé. A javaslat az volt, hogy a város központi választmánya utasítandó a névjegyzék összeállításánál a törvény intézkedéseinek pontos betartására.

E javaslat ellen Justh Gyula emelt szót. Kifejtette, hogy a közigazgatási bizottság, annál kevésbé az alispán semmiféle utasítást nem adhatnak a központi választmánynak a névjegyzék összeállítását illetően. A közigazgatási bizottság nem feletes hatósága a központi választmánynak, csak az esetben, ha valaki vagy többen a központi választmány egyik vagy másik intézkedése ellen felebbezéssel élnek. Ekkor, mint fegyelmi hatóságnak van joga a törvény értelmében a

közigazgatási bizottságnak a központi választmány működését fölülbírálni és első fokon ítélkezni is.

Az előadó javaslatával szemben *Justh Gyula* azt indítványozta, hogy a közigazgatási bizottság az ügy fölött térjen egyszerűen napirendre.

A bizottság elfogadta *Justh Gyula* indítványát.

A vén pénzhamisító.

Mit tanult Ádám bácsi a fogházban?

— Saját tudósítónktól. —

Makó, dec. 13.

Csizmadia Ádám sádsi honpolgár sehogysem tudott belenyugodni abba, hogy csak az államnak szabad pénzt csinálni. Addig bosszankodott ezen, míg eszébe nem jutott, hogy majd konkurenciát csinál az államnak. Elkezdett tehát ő is bankókat gyártani. Azonban hamarosan rajta vették a becsútkát ezért jó hat esztendőre. A börtönben azonban jól viselte magát az öreg bankóhamisító s négy év után feltételes szabadságra bocsátották.

Egy ideig otthon élt a szabadságot felegyenc Sásdon. Azonban sehogysem izlett neki a munka.

A börtönben megtanulta a pénzgyártás tőkéletesebb módját s ezt a tudományát mindenképen szeretne volna hasznosítani.

Sásdáról átment Bajára, ahol megismerkedett egy *Raffai György* nevű vagyonos paraszt gazdával. *Raffai* is szeretne volna megismerni a gazdagodás útját s ő maga bízta *Csizmadiát* hogy próbáljon pénzt gyártani. Az öreg nem igen húzódozott s csakhamar készen volt a terv. Megállapodtak abban, hogy egy koronásokat fognak csinálni. *Csizmadia* lesz a pénzgyár műszaki vezetője. Ő csinálja a hamispénzt, *Raffai* lesz az adminisztratív igazgató, aki a gyártmányokat forgalomba hozza.

Raffai előlegezte az üzletmegnyitáshoz szükséges tőkét. Adott *Csizmadiának* 200 koronát s *Budapest*ről meghozatta a szükséges prést és olvasztót, majd lement Szabadkára s ott azzal állított be *Paul György* ékszerészhez, hogy ő szíjgyártó, aki most több ezüstös lószerszámot csinál s ennél fogva ezüststrádkra van szüksége. *Paul* el is adott neki 75 korona értékű ezüstöt.

Mikor így a pénzgyártáshoz minden együtt volt, megkezdte működését a gyár. *Raffai* tanyáján egy külön kamrát foglaltak el az üzem részére s ott mesterkedett *Csizmadia*.

Az öreg a börtönben elég jól megtanulta a pénzhamisítást, mert a koronások meglehetősen sikerültek.

A bajai csendőrségnek azonban feltűnt, hogy az utóbbi időben szerfelett sok hamis egykoronás került forgalomba. Nyomozni kezdtek a csendőrök hamarosan megállapították, hogy *Raffainál* van a pénzgyár.

Házkutatást tartottak a szállásán, megtalálták a gépeket s találtak 154 darab hamis egy koronást.

Raffait és *Csizmadiát* letartóztatták.

Lapkihordó-fiuk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

A háboru.

A legvéresebb ütközet.

Páris, dec. 13.

Egyenesen *Benghazi*ből küldött távirat jelenti, hogy a *legutolsó ütközet a legvéresebb volt a háboru kitörése óta*. Vasárnap reggel kezdődött a csata és hétfőn késő estig tartott *Ember ember ellen harcolt szuronyral* s olyan elkeseredett volt a küzdelem, hogy úgy látszott, mintha ez volna a végső leszámolás és elevenen senki sem marad. Az olasz gyalogság halálmegvetéssel vetette magát a török és arab lovasokra. Mint vérengző vadállatok viaskodtak egymással s úgy üvöltöttek, mint vérszomjas ragadozók. Hétfőn este a végső kimerültségtől lihegve, félbennmaradt a csata. *Az olaszok megtartották hadállásaikat, de üldözésre nem is gondolhattak*, hiszen a katonák már vonszolni sem tudták tagjaikat.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptára. December 14. Csütörtök. Római kati. Nikáz pk. Gör. kath. December 1. — Nap két 7 óra 41 perckor, nyugszak 4 óra 8 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Egyelőre lényegtelen hőváltozás, sok helyütt csapadék, később megélénkülő szelekkel. — Sürgönyprognózis: Sok helyütt csapadék, változókéony. Déli hőmérséklet: 6-0 fok Celsius.

— **Személyi hír.** *Justh Gyula* ma délelőtt Makón volt és részt vett a vármegye közigazgatási bizottságának ülésén.

— **A delegációk összehívása.** A hivatalos lap mai száma közli azokat a királyi kéziratokat, amelyekkel a király a közös ügyek tárgyalására az 1867. évi XII. k. törvény-cikk alapján, illetve az 1867. évi december 21-én kelt törvény alapján hivatott bizottságokat a részökre törvényileg meghatározott teendők elintézésére végezt ez év december 28-ára Bécsbe egybehívja. Három ilyen királyi kézirat közül a hivatalos lap. Az egyik gróf *Aerenthal*hoz, a másik gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnökhöz és a harmadik gróf *Stürg* osztrák miniszterelnökhöz van intézve.

— **Elutasított felebbezés.** Többször írtunk arról, hogy *Rankl József* megfelebbezte *Espersit* Jánosnak városi képviselővé történt megválasztását azon az alapon, hogy *Espersit* Jánosnak, mint jogtudornak a törvény értelmében helye van a város képviselőtestületében. *Rankl József* azonban nem nyugodott bele az igazoló választmány határozatába, hanem megfelebbezte azt a vármegye közigazgatási bizottságánál. A felebbezést ma délelőtt tartott ülésében tárgyalta a vármegye közigazgatási bizottsága és az igazoló választmány álláspontjára helyezkedve *Rankl* felebbezését elutasította.

— **Alakuló közgyűlés.** A makói izraelita hitközség által megválasztott új képviselőtestület holnap, csütörtökön délután 4 órakor tartja alakuló közgyűlését *Dallos* Sándor

dr. elnöklésével. Ugyanekkor ejtik meg a jelölést az előjárósági állásokra, valamint megállapítják az előjáróság választásának határidejét.

— **Fizetik az adót.** Az adófizetési képesség általában a legjobb helyzetének. A mi *Csanádvármegye* állapotát illeti e tekintetben, az eléggé jónak mondható. Megállapítható ez abból a jelentésből is, melyet *Stuller* József pénzügyigazgató terjesztett elő *Csanádvármegye* közigazgatási bizottságának mai ülésén. A november havi adóbeszolgáltatás ugyanis messze fölül multa a múlt év november haváét. Egyenes állami adóban befolyt 341.872 korona, hadmentességi díjban 7206, fogyasztási és italadóban 462.949, bélyeg és jogilletékben 86.759 korona, vízszabályozási járulékból 45.749 korona, dohány eladásból befolyt 77.669 korona.

— **A vármegye egészségügye.** *Istók* Barnabás dr. megyei főorvos a vármegye mai közigazgatási ülésén jelentést tett a vármegye egészségügyi állapotáról. E jelentés szerint *Csanádvármegye* közegészségügyi állapota az utolsó hónapban nem mondható a legjobbnak, mert a járványos betegségek közül főleg a vörheny és ronszó toroklob lépett fel tömegesebben, de helyenkint a hasi hagymáz is mutatkozott.

— **Kabát tolvaj.** *Mazuch* Mihály jászberényi ember országos koborlásában néhány nappal ezelőtt Apátfalvára vetődött. Itt azzal kezdte meg működését, hogy ellopta *Vancsura* Sándor koresmáros kabátját. Mint hogy a kabátot igen sokan felismerték az idegenen, csakhamar hurokra is került így ellene lopás büntetése miatt az eljárás megindult.

— **Az aradi postarablót letartóztatták.** A rendőrség nyomozása ma eredményre vezetett. *Valenta* dektív, akit az aradi főkapitány még az éjjel *Gyulafehérvárra* küldött, délelőtt tizenegy órakor jelentette *Aradra*, hogy letartóztatta a postarablót *Truca* Tódor husz esztendősen fényességű személyében, ki beismerte a rablást.

— **Nagy tűz a vidéken.** Az éjjel *Battonyan* leégett *Ráth* János nagybirtokosnak dohány pajtája tele dohánynyal. A kár 12.150 korona mely biztosításból megtérül. A vizsgálat kiderítette, hogy a tüzet *Kelemen* Mihály dohány kertészek Pál nevű 14 éves fia okozta, ki pipára gyújtás közben a pajtában levő szalma közé dobta az égő gyufát.

— **A tanító öngyilkossága az iskolában.** Nagyváradról táviratozzák, hogy *Bacsó* Sándor szombatsági tanító halálosan beleszeretett *Kozma* Auréliá tanítónőbe, aki azonban visszautasította és hallani sem akart arról, hogy a tanító felesége legyen. Ma, amikor a tanítónő földrajzi órát tartott, bement az osztályba *Bacsó* Sándor és egy levelet adott át *Kozma* Auréliának, melyben megkérdezte, hogy akar-e a felesége lenni. A tanítónő elolvasta a levelet s nem-et intett. Erre *Bacsó* a gyerekek felé fordult:

— Ne nézettek ide!

Erre hirtelen revolvert rántott elő és halántékon lötte magát. A golyó nyomban megölte.

— **Sikkasztó szomszédasszony.** *Csepregi* János csanádapácai fiatal ember pár év óta szerelmi viszonyt folytatott *Oeskó* Lászlóné nevű szomszéd asszonyával. Oly nagy volt köztük a bizalom, hogy *Csepregi* János néhány nappal 90 korona készpénzt átadta szomszéd asszonyának meg-

őrzés végett. Tegnap *Csepregi* vissza kérte pénzt, akkor az asszony egyszerűen letagadta, hogy neki *Csepregi* csak egy fillért is adott volna. A szerelmesek ügye a csendőrség elé került. Itt aztán az asszony tényleg beismerte, hogy a pénzt el sikkasztotta. Ellene megtették a bünyfityő följelentést.

— **Eltűnt részvények.** *Budapest*ről telefonon jelentik: *A Hazai Bank* Dorottya-utcai pénzügyintézeténél depóba helyezték *Közuti* Villamos Társaság részvényeiből eltűnt egy köteg. Az értékpapírok eltűnése — egy-egy részvénynek 820 korona az ára — a banknak nagy konsternációt okozott. A banknak egyik tisztviselőjére terelődött a gyanu, aki költkező életmódot folytatott, de akire a tottet rábizonyítani nem tudták. A gyanúsított hivatalnokot állásából nyomban elmozdították.

— **Lopás egy vendéglőben.** *Zsurka* Flórián mezőhegyesi cukorgyári munkás tegnap este betért a Központi vendéglőbe, hol kabátját, melynek zsebében 20 korona apró pénz volt, a fogásra akasztotta. Azután bort rendelt magának és esti 10 óráig borozgatott. Mikor távozni akart vette észre, hogy kabátja zsebéből hiányzik a 20 koronája. A csendőrség a tottet *Ladim* Péter személyében nyomozta ki, aki abban az időben a vendéglőben volt és hallotta mikor *Zsurka* kabátját felakasztotta, hogy annak zsebében pénz esőrog. *Ladim* ellen megindították lopás büntetése miatt az eljárást.

— **Bűnhánó sikkasztó.** *Grácból* jelentik: Még öt évvel ezelőtt történt, hogy egy ottani kereskedő 40.000 koronával a postára küldte boltiszolgáját, *Behringer* Károlyt, aki azonban a posta helyett a pénzzel *Amerikába* ment. A nagy összegű sikkasztás igen kellemetlen zavarokba döntötte a kereskedőt, akinek különösen ez idén rosszul ment a dolga. A napokban a kereskedő hosszú levelet kapott *Amerikából*, volt szolgájától, aki arra kéri, bocsássa meg egykori tetteit, egyben a levélhez mellékelten egy csekket küldött a 40.000 koronáról és annak kamatos kamatairól. *Behringer* közli, hogy a sikkasztott pénzzel *Amerikában* faüzletet kezdett, vállalkozása fényesen bevált s most, hogy dussgazdag ember lett, kötelességének tartja, hogy az okozott kárt megtérítse volt gazdájának.

— **Rabló cimborák.** *Klapp* Mihály dombegyházi ember tegnap délelőtt betért *Vas* János és *Tiabalka* Imre nevű cimboráival egy pohár pálinkára a *Molnár* József koresmájába. Az egy pohár pálinkából éppen másfél liter lett, mitől *Klapp* annyira berugott, hogy a koresmában elaludt. Mikor fölébredt, vette észre, hogy mellénye zsebéből eltűnt 82 koronája. Gyanuja mulató cimborájára esett, kik ellen a csendőrségnél feljelentést is tett. A cimborák eleintén mindent tagadtak, de később csak beismerték, hogy azért itatták le *Klappot*, hogy pénzt elrabolják. A rabló cimborák ellen az eljárást megindították.

x **Naponta friss „Baksőr” kapható** *Érdeky* József *Barcsay*-utcai vendéglőjében.

Eladó a *Lonovics*-sugárut mentén levő lesi-beli földemből 300 négyszögölet egy vagy két házhelynek jutányos feltételek mellett eladó.

Dr. Kiss Pál.

A költő és az állam.

Szerelmes és másféle verszet.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, dec. 13.

Vigh Sándor „szegedi író“ beadványt intézett gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökhöz, melyben többek közt így ír:

Én nekem van tizenötezer darab könyvem szívem lelkesedéséből és hazafias érzetéből ajándékozom köroréknek, egyleteknek és az országban most kegyelmes ur nagy nézetét és okos véleményét kérem méltóztatások fölterjeszteni öfelségének tizenöt országban küldtek küllömb, küllömb, könyveket az országuk nyelvére fordítsák le, szeptember tizenhötödikén a nagylaky póstáról és a könyveim a nagylaky nyomdában készült, és onnan küldöm, és küldöm a többit is szét szívem legfőbb szeretetéből. Értesülést a Polgármesteri hivatalhoz.

A beadványt, mint a Szegedi Naplóban olvastuk, minden megjegyzés nélkül visszaküldték a mellékelt vastag könyvvel együtt Szeged város polgármesteri hivatalához. Vigh Sándor a könyv tanúsága, illetve a szegedi lapban olvasott mutatóanyagok szerint egészen eredeti tehetség. Hüllen babáját például ebben a versében énekli meg:

Szurjon meg a tü,

Tü, tü, tü, tü, tü, tü,
szurjon meg tégedet 300 gombostü.
Amiért oly sokáig játszottál szívemmel.

üssön meg a mennykü.
Azért ha megszur tégedet
háromszáz gombostü,
Eszedbe jut neked
Mikor volt ujjadon jegygyűrű.
Düjjön ki szemeid mindkettő
mint a rossz birkáé.
A rossz birka szemei legyenek szemed.

a tied meg a birkáé.
Ajánljuk a „Nyugat“ figyelmébe.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Betörő pincér. Bója István Barabás Béla kávéházában volt aikal-mazva ez év október hónapjában. Ez egyetlen hónap alatt tizenegyszer törte fel gazdája pénzesfiókját s mindannyiszor tekintélyes összeget vett onnan magához. Egy ízben azonban rajtacsípték a tolvajlason s büntető följelentést tettek ellene. A szegedi kir. törvényszék büntető tanácsa most két évi börtönnre ítélte a bűnös pincért.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 irt. 50 kr.,
10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 irt.
Valódi ó-törköly pálinka literje irt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél
Valódiságért szavatosságot vállalacég.

Eladó egy fehér

Angorra-belépő

(gallér.)

Cím megtudható: a kiadóban.

Szerkesztői üzenet.

B. J. urnak. Helyben. A makói községi takarékpénztár ügye, mint mi rajtunk kívül még nagyon sok más városnak ugyanilyen kérelme, fennpihen a miniszteriumban. A miniszterelnök ugyanis kijelentette, hogy ezeket a kérvényeket egyelőre nem intézi el, mert egységesen akarja szabályozni a felállítandó községi takarékpénztárak ügyét. Ez az egységes szabályozás azonban már nagyon régen késik, a községek meg csak sínylik, hogy Khuen urék szélszélyéből nem juthatnak alkalmas gazdasági forráshoz. De hát — tesszik tudni — a kormányknak sokkal fontosabb dolga van, mint hogy a községek nyomoruságán segítsen. A kormányknak mindennél előbbre való a katonai létszám emelése. Erre nemesak a saját lelkiismeretét tette fel, hanem a mi lelkiünket, testünket is oda akarja adni. — A miből ugyan semmisse lesz, mert ebbe bizony belétörök Khuenék bieskája. Ha elkotrodik helyéről ez a kormány, akkor aztán lesznek községi takarékpénztárak tehát nekünk is lesz. Addig — aligha!

Közgazdaság.

Gabona árak:

Buza:	21-80 - 22	„
Kukorica:	16 -	„
Árpa:	18 -	„
Zab:	19-19.20	„

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	12-13 K.
Feghagyma:	15-16 „
Petrezselyem:	15-16 „
Sárgarépa:	10-12 „
Dughagyma:	8-9 „

A hagyma árak 100 kilónként értendők.

A Korona depó

(222) a közelgő

karácsonyi ünnepekre ajánlja jó minőségű italait, hol a legjobb

hegyi és homoki borok utcai kimérésre 36 krajcárért kaphatók. Nagyobb vételeknél árkedvezmény.

Vidékre 50 literen felül 26 krajcár literje.

A pálinkák árai dacára az ujszeszadó törvénynek, utcai kimérésre egyáltalában nem változtak.

Finom Jamaicai thea-pum 1'20 kr. literje. Mindennap friss Baksör kapható.

Egy jó magaviseletű **f i u** azonnal felvétetik.

Kezdő havi fizetése 12 korona. Utolsó évben havi fizetése 20 korona. Makói Független Ujság nyomdájában.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: **Ő maga.** (118) XII.

A visszanyert szabadság.

Neki kellett ugyanis élelmet szerezni és főzni. A lányok, kiket a vadak persze feleségeimnek tartottak (és ez volt legnagyobb védelmök) semmit sem értettek a gyökérszedéshez s így nem is próbálták elkísérni őt kirándulásaira.

Némi zavarban voltam. Ha más benszülött nőket fogadok fel, hogy segítsen Yambának, azokat is feleségeimnek fogják tekinteni. Végre beláttam, hogy nem marad más hátra, mint további segítő farsat keríteni Yamba mellé.

Beszélgetésünk természetesen leginkább a körül forgott, mi módon menekülhetnénk el innen végképen szárazon. E célból apróbb kirándulásokat tettünk, hogy próbára tegyük a lányok kintartását. Én egyik tanácskozásunk közben azt indítványoztam, hogy vagy induljunk Port-Essingtonba, vagy pedig a szárazon Port-Darvinba. De a lányok elleneztek, mert iszonyodtak a benszülöttektől.

Távolról sem gyanítottam azonban, hogy a Cossack név alatta ismert helyen, a nyugoti ausztráliai parton, gyöngyhalászok gyarmata van, s hogy ilyen közel többé kevésbé civilizált emberek élnek közelemben. Cossack, mint látszott a gyöngyhalászok vállalkozó helye volt a nyugaton, épuget mint Somersét északkeleten a York félsziget legvégén.

Nyelvem avagy tollam sohasem lenne képes elmondani, mim volt nekem ez a két fiatal nő száműzetésem alatt. Részleteket szavaltak

el előttem Walter Scott munkáiból; különösen emlékszem az „Egy nagyapa meséi“-re. Ha olyan kitűnő volt az emlékező tehetségök, hogy képesek voltak számos szép szemelvényt elszavalni. Byron és Shakespeare műveiből. En mindíg tisztelője voltam Shakespeare-nek s a lányokkal gyakran adtunk elő apró jeleneteket a „Vihar-ból“ mint amely leginkább megfelelt a helyzetünknek.

(Folyt. köv.)

Az „Uránia“ legközelebbi előadása:

pénteken

este 8 órakor

tényes műsorral

lesz megtartva.

Ertesítés!

Naponta friss, eredeti

kőbányai

gyári töltésű

MALÁTA-SÖR

kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérlelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

▲ Aki arcának üdeségét s kezének, fogának fehérségét meg akarja tartani csak Tubarózsa-
▲ szépitőszereket használjon. Tubarózsa-krém az arc fényességét, pattanásokat, arcráncokat megszüntet. Tejesen ártalmatlan!
▲ Tubarózsa-kenőcs a legjobb sűrű, seplő és májfoli elmulasztására!
▲ Tubarózsa-tej-től az arc hófehér lesz!
▲ Tubarózsa-hőlgypor, Tubarózsa-szappan, Tubarózsa-szesz, Tubarózsa kömi víz, Tubarózsa-hajszesz, Tubarózsa-illat stb.
▲ Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növeését legjobban elősegíti! o o o o o
▲ Az öszülő hajnak eredeti szint ad a Hajrengátor!
▲ »Salofor« a kéz- és lábizzadást legbiztosabban megszünteti!
▲ Minden gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességek nagyraktára.

JENEI SZÉKELY LAJOS
gyógyszertára a »Szent István«-hoz
M A K Ó N. (a róm. kath. templom mellett.)
Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!

NŐI FELÖLTŐK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban; színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből
Bébé- és leányküpenyék, felöltő különlegességek.

Mértékszerű rendelek elsősorú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!

Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék.

Keresztelő párnák, fejkötők és himzet piqe paplanok. Női biuzok a legizlésebb kivitelben.

(171) Szőrmeáruk,

boák, muffok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások a legujabb divat szerint. **Pártos E. és Tsa** Makó. Fűtér, (az Otthon kávéház mellett)

Felhívás.

A „Makói Takarékpénztár Részvénytársaság” e hó 26-án tartott közgyűlésén elhatározta, hogy az alaptőkét 1 millió 200.000 koronára emeli fel. A részvényesek elővételi jogukat 1911 december hó 21-ig gyakorolhatják.

Makó, 1911 december hó.

Az igazgatóság.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett.

Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék árengedmény. Erős vasúti és munkás órák pontosan beszabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességekdivatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztositom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (20)

Makó, (fűtér) az „Otthon”-kávéház mellett.

Hirdetések feltételnek.**Gyógyszertár átvétel!**

Ezennel szíves tudomására hozom a nagyközönségnek, hogy a

Wéber & Bárány-féle a (Szegedi-utcai)

»Az Isteni gondviseléshez« címzett

gyógyszertárat megvettem.

Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi különlegességeket, kötszereket, stb. stb. Raktáron nem lévő dolgokat, a legrövidebb idő alatt meghozatok.

A nagyközönség szíves támogatását kérve

SANDOR ZSIGMOND

gyógyszertártulajdonos.

206

Tévedések elkerülése végett kérem a nagyérdemű vevőközönséget, hogy a jelzett címre ügyelni sziveskedjenek.

„ÓRANGYAL” disztemetkezési vállalat

Makó, Dessewffy-tér 4. szám. 00 (Kenyérpiac, főgimnázium mellett, Tókey-féle házban). 0 0 0 0 0 0

Van szerencsém Makóváros és vidéke n. é. közönségének szíves tudomására hozni, hogy a Dessewffy-tér 4. sz. a. (Kenyérpiac, főgimnázium mellett, Tókey-féle házban) a mai kor igényeinek megfelelő

disztemetkezési vállalatot

170

rendeztem be, hol „Órangyal” cég alatt fogom vezetni. — Felhívom a n. é. gyászoló feleknek szíves figyelmüket, hogy „Órangyal” disztemetkezési vállalatomban bárki is a legegyszerűbb osztálytól a legdiszesebb pompa-diszostályig bevásárolhat és továbbá még arra is felhívom a n. é. közönség figyelmét, hogy „Órangyal” disztemetkezési vállalatomat a mai kornak megfelelően rendeztem be, hogy bármi is, ami előforduló gyász eseteknél csak szükséges, az nálam mindenkor beszerezhető, miér is üzletemben tartok mindenféle nagyságu és színezésű érc-koporsót, azonkívül minden festésű fa-koporsókat, valamint behuzott fehér- és színes selyemmel, bársonnyal, brockát- és sima atlasz szaténokkal és políttos tölgyfa-koporsókat, egyszersmind tükörfényes nickel érczel behuzott és színezett köves koporsókat stb. Szóval újabbnál újabb festésű és behuzatu koporsókat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig készítek el és mindenkor a legolcsóbb versenyáron. Kész szemfedők, párnák, madracok és kész halott ruhák minden színben és nagyságban üzletemben kaphatók.

Fejfék és sirkeresztek minden nagyságban. Szenfedők atlasz selyem, gáz, dusches, bobinet és Pougé, brockát és sima atlasz szatén, perckál, valamint templom oltári csipkékből. — Minden minőségű és színezésű sirkoszoru-szallagok, szóval minden, ami a temetéshez szükséges és így lehetővé teszem, hogy a nagyérdemű gyászoló közönségnek a legolcsóbb árakon számíthatok, eltekintve mindent, mivel semminemű fáradságot, készítem díjat fel nem számítok, mivel mindent saját magam készítek el. — Magy és dus választékban tartok érc, müvirág, élő preparált sirkoszorukat minden szín- és nagyságban, valamint külön megrendelésnél élő virágokból is készítek. — Végül felemlitem a nagyérdemű gyászoló közönségnek, hogy mindennemű gyászkelemből is dus raktárt tartok és gyász esetek bevásárlásánál mélyen leszállított árakon számítok gyászruhának valót és fekvte gyász-selyem-, szövet- és ternokendőket, valamint fekete szélű gyász zsebkendőket, gyászfátyolokat azért, hogy vevőimnek kedvezhesek és hogy mindazok, kik »Órangyal« disztemetkezési vállalatomat bármikor előforduló gyász esetekben felkeresik, bizalommal és a legnagyobb megelégedésükkel távozhassanak el a nagyérdemű gyászoló felek üzletemből.

o **Hullaszállítást és exhumálást az ország bármelyik részéről elvállalok.** o

Előforduló gyász esetekben kérve a nagyérdemű gyászoló vevőközönségnek becses pártfogásukat, mély tisztelettel:

„Órangyal” disztemetkezési vállalat,

özv. G Y U R I K L A J O S N É tulajdonos.

Előforduló gyász eseteknél meghívásra házhoz is kimegyek. — Kis temetéseket 5 koronától feljebb, nagy temetéseket 20 koronától feljebb.

Nyomatott a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett müintézetében Makón.

Egyszerű és pompa-diszravatalozásért és gyászokcsijaimért külön díjat nem számítok fel.

Elvállalok temetéseket a legegyszerűbb osztálytól a legdiszesebb pompadiszostályig gyórsan és pontosan, szolid árakon.